

L'ECLECTICA

bromera

Pierre

Traducció d'Albert Pejó

LEMAITRE

VESTIT DE NÚVIA

Asseguda a terra, amb l'esquena contra la paret, les cames estirades, la respiració agitada.

Léo reposa damunt seu, immòbil, amb el cap a la seva falda. Amb una mà li acaricia els cabells, amb l'altra intenta eixugar-se els ulls, però els seus gestos són desordenats. Plora. De tant en tant, els sanglots se li converteixen en crits, es posa a xisclar, li surt de l'estómac. El cap li va d'un costat a l'altre. A estones la pena és tan intensa que clava cops de cap a la paret que té al darrere. El dolor li aporta un cert consol, però de seguida es torna a ensorrar tot al seu interior. Léo es porta molt bé. No es mou. Sophie abaixa els ulls i se'l mira, li estreny el cap contra el seu ventre i plora. Ningú es pot imaginar que desgraciada s'arriba a sentir.

1

Aquest matí, com molts altres, es desperta plorant i amb un nus a la gola, i això que no té cap motiu especial per estar preocupada. En la seva vida, les llàgrimes no tenen res d'excepcional. Plora cada nit, des que es va tornar boja. Si als matins no es notés les galtes molles, fins i tot podria pensar que té unes nits tranquil·les i un son profund. Als matins, la cara banyada de llàgrimes i el nus a la gola són simples informacions. Des de quan? Des de l'accident de Vincent? Des de la seva mort? Des de la primera mort, molt abans?

Es redreça sobre un colze. S'eixuga els ulls amb el llençol mentre busca els cigarrets palpant i no els troba, i de cop s'adona d'on és. Li torna tot al cap, els fets del dia abans, el vespre... Immediatament

recorda que se n'ha d'anar, que ha d'abandonar aquesta casa. Aixecar-se i marxar. Però es queda allà, clavada al llit, incapaç del més mínim gest. Esgotada.

Quan per fi aconseguix arrencar-se del llit i avançar fins al menjador, la senyora Gervais està asseguda al sofà, inclinada tranquil·lament damunt del teclat.

–Tot bé? Descansada?

–Tot bé. Descansada.

–Trobo que fa mala cara.

–Sempre em passa, als matins.

La senyora Gervais desa l'arxiu i tanca amb un cop sec la tapa del portàtil.

–Léo encara dorm –li diu mentre es dirigeix cap al penja-robes amb un pas decidit–. No m'he atrevit a anar-lo a veure, em feia por despertar-lo. Com que avui no té escola, val més que dormi, que la deixi una estona tranquil·la...

Avui no hi ha escola. Sophie se'n recorda vagament. Alguna cosa d'una reunió pedagògica. Dreta al costat de la porta, la senyora Gervais ja s'ha posat l'abric.

–Me n'he d'anar...

Sophie nota que no tindrà el valor de comunicar-li la seva decisió. Però encara que en tingués el valor, no tindria temps. La senyora Gervais ja ha tancat la porta darrere seu.

Aquest vespre...

Sophie sent els seus passos repicant per l'escala. Christine Gervais no agafa mai l'ascensor.

S'ha fet el silenci. Per primer cop des que treballa aquí, Sophie encén un cigarret al mig del menjador. I comença a caminar amunt i avall. Sembla la supervivent d'una catàstrofe. Tot el que veu li

sembla fútil. Se n'ha d'anar. Ja no té tanta pressa, ara que està sola, dreta, amb un cigarret a la mà. Però sap que s'ha de preparar per anar-se'n, per culpa de Léo. Per donar-se el temps de recuperar-se, es dirigeix a la cuina i posa en marxa el bullidor.

Léo. Sis anys.

Des del primer cop que el va veure, el va trobar guapo. Això va ser ara fa quatre mesos, al mateix menjador del carrer Molière. El nen va entrar corrent, es va aturar en sec davant seu i se la va mirar fixament, amb el cap lleugerament inclinat, cosa que indicava una profunda reflexió.

–Léo, aquesta és Sophie, ja te n'havia parlat.

El nen la va observar una bona estona. I a continuació es va limitar a dir: «D'acord», i se li va acostar per fer-li un petó.

Léo és un nen simpàtic, una mica capritxós, intel·ligent i molt despert. La feina de Sophie consisteix a dur-lo a l'escola al matí i a recollir-lo al migdia i a la tarda, i després a estar amb ell fins a l'hora imprevisible que tornin la senyora Gervais o el seu marit. L'hora de sortida varia entre les cinc de la tarda i les dues de la matinada. Aquesta disponibilitat va ser una basa decisiva per aconseguir la feina: Sophie no té vida personal, això va quedar clar a la primera entrevista. La senyora Gervais ha intentat fer un ús discret d'aquesta disponibilitat, però les exigències de la vida privada sempre s'imposen sobre els principis, i al cap de dos mesos escassos ja s'havia convertit en un engranatge indispensable en la vida de la família. Sophie sempre és allà, sempre a punt, sempre disponible.

El pare de Léo, de quaranta-molts anys, prim i arrugat, és cap de servei al ministeri d'Afers Exteriors. I pel que fa a la seva esposa, una dona alta i elegant, amb un somriure extraordinàriament seductor, intenta conciliar les exigències de la seva feina d'estadística en una empresa d'auditories amb les de mare de Léo i esposa d'un futur secretari d'estat. Tots dos es guanyen molt bé la vida. Sophie va tenir la vista de no aprofitar-se'n al moment de negociar-hi el sou. De fet, ni hi va pensar, perquè el que li van oferir cobria de sobres

les seves necessitats. Al final del segon mes, la senyora Gervais ja li havia augmentat el sou.

I pel que fa a Léo, només té ulls per a ella. És l'única que sembla aconseguir sense cap esforç el que a la seva mare li costaria hores i hores. Léo no és, com hauria pogut passar, una criatura malcriada amb exigències tiràniques, sinó un nano tranquil que sap escoltar. Evidentment, té les seves rebequeries, però Sophie està molt ben situada en la seva jerarquia. A dalt de tot.

Cada tarda, cap a les sis, Christine Gervais truca per saber com va tot i per avisar de l'hora que tornarà amb un to compungit. Sempre parla un moment per telèfon amb el seu fill i després amb Sophie, a qui intenta dirigir algunes paraules una mica personals.

Aquests intents tenen poc èxit. Sophie es limita, sense cap voluntat especial, a les generalitats habituals, entre les quals ocupa un lloc bàsic el resum del dia.

Léo se'n va a dormir cada dia a les vuit en punt. És important. Sophie no té fills, però sí que té principis. Després de llegir-li un conte, es passa tot el vespre arreapada davant de la immensa pantalla plana de televisió, capaç de rebre gairebé tot el que existeix en qüestió de cadenes per satèl·lit, un regal camuflat que li va fer la senyora Gervais al segon mes de treballar allà, quan va veure que se la trobava davant de la pantalla fos l'hora que fos. En diverses ocasions, la senyora Gervais s'ha mostrat sorpresa que una dona de trenta anys, visiblement culta, es conformi amb una feina tan modesta i es passi tots els vespres davant de la petita pantalla, encara que ara sigui una pantalla gran. A la primera entrevista, Sophie li va dir que havia fet estudis de comunicació. La senyora Gervais en va voler saber més coses, i Sophie va mencionar el seu diploma universitari tecnològic, li va explicar que havia treballat per a una empresa d'origen anglès, però sense concretar quina feina feia, i que havia estat casada però que ja no ho estava. Christine Gervais es va conformar amb aquestes informacions. Sophie li venia recomanada per una de les seves amigues d'infància, directora d'una

agència de col·locació temporal que, per algun motiu misteriós, va trobar Sophie molt simpàtica a la primera entrevista. A més a més, era un cas d'urgència, la mainadera anterior de Léo se n'acabava d'anar de cop i volta, sense previ avís. I el rostre tranquil i reposat de Sophie li va inspirar confiança.

Al llarg de les primeres setmanes, la senyora Gervais va llançar unes quantes sondes per intentar saber més coses de la seva vida, però de seguida va tenir el detall de deixar-ho córrer, al pressentir, per les respostes que rebia, que la vida de Sophie havia quedat devastada per algun «drama terrible però secret», una resta de romanticisme com les que podem trobar a tot arreu, fins i tot entre els burgesos ben acomodats.

Com li passa sovint, quan el bullidor s'atura, Sophie ja s'ha perdut en els seus pensaments. Quan és a casa seva, és un estat que li pot durar molta estona. Una mena d'absències. Sembla que el cervell se li encalli en una idea, una imatge, i els pensaments s'hi van enrotllant a poc a poc, com un insecte, i acaba perdent la noció del temps. I de cop, per una mena d'efecte de la gravetat, torna a caure a l'instant present. Aleshores reprèn la seva vida allà on s'havia interromput. Sempre li passa igual.

Curiosament, aquesta vegada és el rostre del doctor Brevet, el que li apareix. Feia molt de temps que no hi havia tornat a pensar. No era així com el veia. Per telèfon s'havia imaginat un home alt, autoritari, i en canvi era molt poca cosa, semblava un passant de notari encantat de poder rebre els clients menys importants. A una banda, una biblioteca amb tot d'objectes de decoració. Sophie volia quedar-se asseguda. L'hi va dir de seguida, a l'entrar, «no em vull estirar». El doctor Brevet va fer un gest amb les mans, com per indicar que no hi tenia cap inconvenient. «Aquí no cal estirar-se», va afegir. Sophie es va explicar com va poder. «Una llibreta», va decretar finalment el metge. Sophie hi havia d'apuntar tot el que

feia. Potser en feia una muntanya, dels seus oblits. Havien d'intentar mirar-se les coses objectivament, li va dir el doctor Brevet. Així, «podrà mesurar amb exactitud el que oblida, el que perd». I Sophie va començar a apuntar-ho tot. Ho va fer durant quantes setmanes, tres? Fins a la sessió següent. I durant aquell temps en va perdre una pila, de coses! I havia oblidat un munt de cites. Dues hores abans d'anar a la consulta del doctor Brevet, va descobrir que fins i tot havia perdut la llibreta. Impossible trobar-la. Ho va regirar tot. Va ser aquell dia, que va trobar el regal d'aniversari de Vincent? El que havia estat incapaç de trobar al moment de donar-li la sorpresa.

Tot se li barreja, la seva vida és un embolic immens.

Aboca aigua al bol i s'acaba el cigarret. Divendres. No hi ha escola. Normalment, només s'encarrega de Léo tot el dia els dimecres, i a vegades els caps de setmana. El porta aquí i allà, segons les ganes i les ocasions. Fins ara s'ho han passat la mar de bé, tots dos, i també s'han barallat sovint. Però tot va bé.

Almenys fins que havia començat a notar alguna cosa que la molestava i que la va acabar obsessionant. No hi va voler donar importància, va intentar foragitar-ho com si fos una mosca pesada, però aquella nosa tornava amb insistència. I la seva actitud amb el nano se'n va ressentir. Res d'alarmant, al principi. Senzillament una cosa subterrània, silenciosa. Una cosa secreta que els afectava a tots dos.

Fins que el dia abans, a la placeta Dantremont, la veritat se li va fer evident.

Ha fet un final de maig molt bonic, a París. Léo ha volgut un gelat. Ella s'asseu en un banc, no es troba gaire bé. Al principi ha atribuït aquell malestar al fet de ser a la placeta, un lloc que odia perquè s'ha de passar l'estona evitant les converses de les mares. A còpia de tallar en sec tots els intents, les habituals ja es guarden de no dir-li res,

però encara té molta feina amb les ocasionals, les nouvingudes, les passatgeres, sense comptar les jubilades. La placeta no li agrada gens.

Està fullejant distretament una revista quan veu que Léo se li planta al davant. El nen se la mira sense cap intenció especial, mentre es menja el gelat. Ella també se'l mira. I en aquell moment precis descobreix que ja no es podrà seguir amagant el que ara és una evidència: inexplicablement, ha començat a detestar-lo. El nen la segueix mirant fixament, i Sophie s'esvera de veure fins a quin punt li resulta insuportable tota la seva persona, aquell rostre de querubí, aquells llavis voraçs, aquell somriure imbècil, aquella roba ridícula.

I de cop diu: «Marxem», com hauria pogut dir «Marxo». Dins del seu cap, la maquinària es torna a posar en marxa. Amb tots els forats, els descuits, els buits, les tonteries... Mentre es dirigeix amb pas ràpid cap al pis (Léo es queixa que va massa de pressa), l'assalten tot d'imatges desordenades: el cotxe de Vincent esclafat contra un arbre i els llums giratoris il·luminant la nit, el seu rellotge al fons d'un joier, la senyora Duguet rodolant per l'escala, l'alarma de la casa que es dispara en plena nit... Les imatges comencen a desfil·lar en un sentit i a continuació en el sentit contrari, imatges noves, imatges antigues... La màquina del vertigen ha recuperat el seu moviment perpetu.

Sophie no porta el compte dels anys de bogeria. Es remunten a molt enrere... Segurament a causa del dolor, li fa la sensació que tot aquest temps s'ha duplicat. Al principi un pendent suau i amb el pas dels mesos la sensació de trobar-se dins d'un tobogan, de baixar a tota velocitat. En aquella època estava casada. Era abans... abans de tot això. Vincent era un home molt pacient. Cada vegada que pensa en Vincent, se li apareix en una mena de fosa encadenada: el Vincent jove, somrient, sempre tranquil, es confon amb el dels últims mesos, amb el rostre esgotat, d'on to grogós, amb els ulls vidriosos. Al principi del seu matrimoni (Sophie veu amb exactitud el seu pis, és increïble que dins d'un cap hi puguin conviure tants recursos i tantes carències), la cosa no va passar de distracció. Era la paraula: «Sophie és molt distreta», però ella es consolava pensant que sempre

ho havia estat. Després, la distracció es va convertir en raresa. I al cap de pocs mesos s'havia espatllat tot d'una manera brutal. Oblidava les cites, les coses, les persones, va començar a perdre claus, documents... i a trobar-los unes setmanes més tard als llocs més incongruents. Malgrat el seu caràcter tranquil, Vincent s'havia anat tensant a poc a poc. Era comprensible. Normal... Oblidar-se de prendre la píndola, perdre els regals d'aniversari, les decoracions de Nadal... Una cosa així fa trontollar els caràcters més fermes. Aleshores Sophie va començar a apuntar-s'ho tot amb l'escrupolositat d'una drogoaddicta en plena abstinència. Va perdre les llibretes. Va perdre el cotxe, els amics, la van detenir per robatori, a poc a poc les seves perturbacions van anar contaminant tots els compartiments de la seva vida, i va començar, com una alcohòlica, a dissimular les seves carències, a fer trampa, a amagar, perquè ni Vincent ni ningú altre s'adonés de res. Un terapeuta li va proposar hospitalitzar-la. Ella s'hi va negar. Fins que la mort es va obrir pas en la seva bogeria.

Mentre camina, Sophie obre el bolso, hi fica la mà, encén un cigarret amb el pols tremolós i xucla amb força. Tanca els ulls. Malgrat el soroll de fons que li omple el cap i el malestar que la tenalla, s'adona que Léo no és al seu costat. Es gira i el veu lluny, darrere seu, al mig de la vorera, amb els braços encreuats i el rostre contret, negant-se a caminar amb obstinació. De cop i volta, la visió d'aquella criatura malcriada, dreta al mig de la vorera, l'omple d'una ràbia terrible. Retrocedeix, s'atura davant del nen i li clava una sonora bufetada.

És el soroll de la bufetada el que la desperta. Ara sent vergonya, es gira per comprovar si l'ha vist algú. No hi ha ningú, el carrer està desert, només hi ha una moto que passa a poc a poc a la seva altura. Sophie es mira el nen, que es refrega la galta i se la mira fixament sense plorar, com si notés vagament que tot això no té res a veure amb ell.

Sophie diu: «Tornem a casa», amb un to imperatiu.

I ja està.

No s'han tornat a parlar en tota la tarda. Cadascun tenia els seus motius. Sophie ha pensat d'una manera vaga que aquesta bufetada li podia portar problemes amb la senyora Gervais, però conscient que li era absolutament igual. Ara se n'havia d'anar. De fet, tot era com si ja se n'hagués anat.

Com si fos fet expressament, aquell dia, Christine Gervais va tornar tard. Sophie dormia al sofà, mentre a la pantalla es disputava un partit de bàsquet enmig d'un diluvi de crits i ovacions. Quan la senyora Gervais va apagar la tele, el silenci la va despertar.

—És molt tard... —es va excusar la dona.

Sophie va observar la silueta amb abric plantada davant seu. Va murmurar un «no» apagat.

—Vol quedar-se a dormir?

Quan torna tard, la senyora Gervais sempre li ofereix que es quedi a dormir, ella diu que no i la senyora Gervais li paga un taxi.

En un instant, Sophie va tornar a veure la pel·lícula d'aquella tarda, el vespre silenciós, les mirades esquives, Léo, seriós, que va escoltar amb paciència el conte del vespre mentre pensava, visiblement, en una altra cosa. I que va acceptar el petó de bona nit amb una pena tan evident que Sophie es va sorprendre dient:

—No passa res, reiet meu, no passa res. Ho sento...

Léo va fer que sí amb el cap. I en aquell mateix moment, va semblar que la vida adulta acabés d'irrompre amb brutalitat al seu univers, i que ell també se sentís esgotat. Es va adormir de seguida.

Aquest cop Sophie va acceptar quedar-se a dormir, de tan destrossada que estava.

Agafa fort el bol de te, que ja s'ha refredat, sense alterar-se per les llàgrimes que cauen pesadament sobre el parquet. Durant un moment molt curt, li ve al cap la imatge d'un gat clavat contra una porta de fusta. Un gat blanc i negre. I també altres imatges. Només de morts. En la seva història n'hi ha molts, de morts.

Ja és l'hora. Una mirada al rellotge de la cuina: les 9.20 h. Sense ni ser-ne conscient, encén un altre cigarret. L'esclafa nerviosament.

–Léo!

La seva pròpia veu li provoca un sobresalt. Hi ha notat l'angoixa, sense saber d'on ve.

–Léo?

Es precipita al quarto del nen. Damunt del llit, els llenços dibuixen una forma de muntanya russa. Sophie respira, alleujada, i somriu vagament. La desaparició de la por l'arrossega, encara que no vulgui, cap a una mena de tendresa complaguda.

S'acosta fins a la vora del llit i diu:

–On deu ser aquest noieta...?

Es gira.

–Potser aquí...

Fa picar lleugerament la porta de l'armari de pi sense perdre de vista el llit.

–No, a l'armari no hi és. Potser a la calaixera...

Estira un calaix una vegada, dues, tres, mentre diu:

–En aquest tampoc... En aquest tampoc... Aquí no hi és. On deu ser?

S'acosta a la porta i, amb una veu més forta, diu:

–Doncs au, si no és aquí me'n vaig...

I tanca la porta sorollosament, però es queda dins de l'habitació, observant el llit i la forma dels llenços. Espera veure algun moviment. De cop, li roda el cap. Nota un buit a l'estómac. Aquesta forma és impossible. Es queda allà, paralitzada. Se li tornen a omplir els ulls de llàgrimes, però no són les mateixes, aquestes són les d'abans, aquelles que irisen el cadàver d'un home cobert de sang i desplomats damunt el volant del cotxe, les que acompanyen les seves mans planes a l'esquena de la velleta mentre surt disparada per l'escala.

S'acosta al llit amb un pas mecànic i estira els llenços d'un sol gest.

Efectivament, Léo és aquí, però no dorm. Està despullat, en posició fetal, amb els punys lligats als turmells i el cap entre els genolls. Vist de perfil, el seu rostre presenta un color horrorós. El pijama ha servit per lligar-lo sòlidament. I al coll hi té un cordó lligat tan fort que marca una ranura profunda dins la carn.

Sophie es mossega el puny, però no aconsegueix contenir el vòmit. S'inclina endavant i evita a l'últim moment agafar-se al cos de la criatura, però no pot evitar recolzar-se al llit. Immediatament, el petit cos rodola cap a ella, el cap de Léo pica contra els seus genolls. Sophie l'estreny tan fort contra ella que no pot evitar caure amb el nen a sobre.

I ara mateix es troba asseguda a terra, amb l'esquena contra la paret, i el cos de Léo damunt la seva falda, inert, glaçat... Els seus propis crits la desconcerten com si vinguessin d'una altra persona. Abaixa els ulls cap al nen. Malgrat la cortina de llàgrimes que li impedeixen la visió, és capaç de mesurar l'abast de la tragèdia. Sophie acaricia els cabells de la criatura mecànicament. Léo té el rostre beix i marbrat girat cap a ella, amb els ulls fixos oberts en la buidor.